

Вадим Маслій

Західноукраїнський національний університет

м. Тернопіль, Україна

ORCID: 0000-0002-9672-9669

Web of Science Researcher ID: ABT-7357-2022

Scopus Author ID: 36069237300

ФІНАНСОВА СИСТЕМА В НЕОІНСТИТУЦІЙНОМУ ВИМІРІ: ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ВЗАЄМОДІЇ З ПРЯМИМИ ІНОЗЕМНИМИ ІНВЕСТИЦІЯМИ

Проғалина дослідження полягає у відсутності цілісного неоінституційного трактування фінансової системи в контексті її взаємодії з прямими іноземними інвестиціями. У науковій літературі така взаємодія переважно аналізується через окремі фінансові або інституційні чинники, тоді як фінансова система не розглядається як інтегрована інституційна конструкція. Метою статті є розвиток теоретичних засад дослідження взаємодії фінансової системи та прямих іноземних інвестицій шляхом систематизації положень неоінституційної економічної теорії, уточнення змісту категорій «інститут» та «інституція» і формування неоінституційного трактування фінансової системи. Методологічну основу дослідження становлять історико-логічний метод, порівняльний аналіз, систематизація, узагальнення, контент-аналіз і концептуальне моделювання. У результаті дослідження простежено еволюцію інституційного підходу в теорії міжнародного бізнесу та прямих іноземних інвестицій; узагальнено внесок зарубіжних і вітчизняних наукових шкіл у застосування неоінституційного інструментарію до фінансової сфери; обґрунтовано розмежування інститутів-організацій та інституцій-правил. Запропоновано трактувати фінансову систему як впорядковану інституційну архітектуру, що поєднує фінансових регуляторів і фінансові установи з формальними та неформальними нормами, які регламентують акумуляцію, розподіл і перерозподіл фінансових ресурсів, а також захист прав власності й законних інтересів учасників фінансових відносин. Наукова новизна полягає в інтеграції категоріального апарату неоінституціоналізму, концепції інституційної архітектури та організаційно-інституційного підходу фінансової науки в єдину теоретичну конструкцію. Практична цінність результатів визначається можливістю використання запропонованого трактування для розроблення системи індикаторів інституційної якості фінансової системи, дослідження каналів її взаємодії з прямими іноземними інвестиціями та подальшого обґрунтування критеріїв оздоровлення фінансової системи.

Ключові слова: фінансова система; прямі іноземні інвестиції; неоінституціоналізм; інституційна архітектура; інститути; інституції; інституційне середовище; міжнародний бізнес.